

תרגישו בבית

בחינת גורמים קליניים ולא קליניים הקשורים
למשך הטיפול בהוספיס בית בקרב חולי סרטן
בישראל: ניתוח מבוסס נתונים מהעולם האמיתי

בועז חובב¹, שרונה צדוק-רוזנבלוט^{2,3}, שולי ברמלי-גרינברג²

1 מנהל מערכות בריאות, האקדמית עמק יזרעאל ע"ש מקס שטרן

2 בית הספר לבריאות הציבור ורפואה קהילתית של האוניברסיטה העברית והדסה ע"ש בראון

3 המחלקה למדיניות וניהול מערכות בריאות, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

רקע

שירותי הוספיס לטיפול פליאטיבי בבית משפרים את איכות החיים תוך הפחתת עלויות מערכת הבריאות בהשוואה לטיפול באשפוז. עם זאת, התועלת מטיפול פליאטיבי תלויה בחלקה במשך הטיפול, שלעיתים קרובות קצר מדי מכדי לממש את מלוא הפוטנציאל שלו.

מטרה

לבחון גורמים קליניים ולא קליניים הקשורים למשך הטיפול הפליאטיבי הביתי בקרב חולי סרטן.

שיטה

מחקר עוקבה רטרוספקטיבי בקרב חולי סרטן שטופלו במסגרת הוספיס בית, אשר היו במעקב מרגע קבלתם לשירות ועד לסיום חייהם.

משתנים לא תלויים:

- גיל, מין
- סוג סרטן, סולם תפקודי ע"ש קרנופסקי
- חברות בקופת חולים, מחוז גיאוגרפי ושנת קבלה לשירות

משתנה תלוי:

- משך האשפוז בהוספיס בית

מודלי ניתוח של האסוציאציות הרב-משתניות:

- רגרסיית קוונטילים לבחינת מנבאים של חציון משך הטיפול
- רגרסיה ליניארית לאחר טרנספורמצית לוג לבחינת מנבאים של ממוצע משך הטיפול

משתתפים

11,799 חולי סרטן מבוגרים שטופלו במסגרת הוספיס-בית בחברת צבר בריאות בין השנים 2014–2022. חברת צבר מספקת שירותי הוספיס-בית למטופלים בארבעת קופות החולים בכל המחוזות.

תוצאות

משך הטיפול הראה התפלגות מוטה ימינה חזקה (N=11,799), עם ממוצע של 60.0 ימים וחציון של 27 ימים (IQR: 10–72 ימים), בטווח של 1 עד 530 ימים. **איור 1** - משך הטיפול בהוספיס בית (ימים)

המצב התפקודי לפי סולם קרנופסקי בעת קבלה, היה המנבא החזק ביותר למשך הטיפול, כאשר ניקוד גבוה יותר נקשר למשך טיפול ארוך יותר. סוג הסרטן תרם אף הוא לשונות במשך הטיפול ונשים חוו משך טיפול מעט ארוך יותר. ממצא מרכזי שנמצא במחקר הינו כי החברות בקופת חולים מסוימת וההשתייכות למחוז גאוגרפי מסויים נותרו קשורים באופן עצמאי למשך הטיפול (כאשר בוצעה התאמה למשתנים האחרים), דבר המצביע על כך שגורמים מבניים וארגוניים במערכת הבריאות קשורים בשימוש בשירותי הוספיס מעבר להיבט הקליני בלבד.

מסקנות

1. משך זמן הטיפול נקבע על ידי יחסי גומלין מורכבים של גורמים קליניים, ארגוניים ואישיים, הכוללים עדיפות מטופל, דינמיקה משפחתית, שונות במהלך המחלה וקבלת החלטות קליניות.
2. מנקודת מבט של מערכת הבריאות, לממצאים השלכות כלכליות חשובות. טיפול הוספיס ביתי הוא בדרך כלל פחות יקר מטיפול באשפוז, אך הבדלים במשך הטיפול בין קופות חולים ומחוזות עשויים להתבטא בשונות משמעותית בהוצאות הבריאות.
3. הבנת הגורמים הקשורים למשך הוספיס עשויה לסייע בתכנון מדיניות שמטרתה ליעל את עיתוי ההפניה ולשפר את השוויון בגישה לשירותים פליאטיביים.